

Կը լինէր այս, Իրեն կեանք տուող Գրան-
տար ծնողին և մանաւանդ Հայրենեաց հա-
մարտի թաղի իւր հայրը կը պաշտէ
թէ զինք ընդունող, մեծնող և դա-
տարաբար գերմանացի նախարարական,
իւր հայրենեաց մեծագոյն թշնամի:

ՎԻՃԻԿԱՅ ԿԱՅՐ

Վիճիկայ Կայր իւր եղբոր հետ չա-
բաթ օր Օսթրալիոյ հասան Էնթոնի-
գրանտին, և մեծ հանգիստ և ըն-
դունեցաւ: Լեռնային թաղաւորին
կողմէ, որ իւր գահաժառանգ եղբոր և
կորորդուն հետ գերմանական զո-
ռանաւ դնաց ընդ առաջ Կայրը, Եր-
կորին վեհագոյն օրհնար տեսակցու-
թիւն մ'ունեցան: Մէկտեղ ճաշեցին, և
հետեւ գտնուեցան մեծ նուագա-
հանգիստի մը: Պերժ փողովորդն եւս
չափ համակրանք ցուցուց երեսնամարդ
Կայրի:

ՍՊԱՆԻՍԻ ԹԱԳԱՆՈՐԸ

Սպանիայէն նորագոյն հեռագրեր
բացարձակ կը հերեքեն մանուկ թաղա-
ւորին հիւանդութեան կամ մահուան
լուրը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն Տ. Խորեն Ս. Պարտիքը
Հայրն՝ որ, ինչպէս շարաթ օրը ծա-
նուցինք, հրաժարական մատուցած էր
առ Քաթըր-Մեծ-Եպարքոն, հրաժար-
ական դրձակ է նաեւ Ազգ. փողովորդ
Առնապետին և իրենց հետ Քաթըր-
քական փողովորդին:

Խառն փողովորդ շարաթ օրն ինչիս
գումարեցաւ ի Պարտիքը արարան և ինչ
ինչ խնդրող վրայ կարծեաց փոխանա-
կութիւններ ու խորհրդակցութիւններ
կատարեց:

Խառն փողովորդ վարդ վերստին պի-
տի գումարի ի Պարտիքը արարան:

Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բար-
թոլդինոս եպիսկոպոս երէկ իրկուսն
մայրաքաղաք հասաւ, եւ ուղղակի
Վանժ. Ս. Պարտիքոնց ապարանքը գը-
նաց յՈրթիկայ:

Ն. Սրբազանութիւնն այսօր Մաք-
րիկիւր կ'երթայ Ամեն. Ս. Պա-
րտիքը Հոր հետ տեսակցելու, և փա-
ղի կը ձգեն մայրաքաղաքէն ի նիկի-
միդիա, անտի Արմաշ ուղևորելու եւ
ներգող գտնուելու համար շարժափան
Ս. Առնապետին վանքի վանքի վերայնու-
թեան 70 անկա յորէնքին հանդի-
սին:

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Գեորգ
Ս. վարդապետ իւրկուսն երէկ ա-
ռաւոտ Տրապիզոնէն մայրաքաղաք
հասաւ Մաթուսէի Շէնէթ Բեւա՝ չոգն և
նաւու:

Ռուստոյի Հայոց հոգեւոր հովիւ
Գեր. Հայրենիկ եպիսկոպոս Կիւմար-
եան շարաթ օրը իրկուսն նախա-
րար Վանժ. Ս. Պարտիքոն փայտի ներ-
կայացաւ և Չորրորդ ազգ. վարժարա-
նի հնուկիւր և անընկերի գործած
ըլլան յայտնելով արտօնութիւն խնդ-
րոց որ այսինքն արտօնապէս տեղ-
ւոր նորայէն առաջնորդարանի և հիւ-
րանոցի մէջ փոխադրուին: Միւսինք
փայտ մեծարանք ընդունելով Գի-
ւարեան Սրբապետ, խոստացաւ հարկ
եղած հրամանը տալ առ օր անկէ:

Արժ. Տ. Ենիկ վարդապետ Գալ-
փաղեան օր Արմաշ Կարկանդակ
Ի նպատակ նուիրական և պաշտօնով
Պիլիճիկ կը գտնուէր, մայրաքաղաք
հասնելով մատուցած է իւր հայրին և
այսօր կը մկնի ներկայ լինելու համար
տարեկան հարցաքննութեանց ժառան-
գաւոր ուսանողաց, իրեն փոխ-տե-
սուշ Կարկանդակ:

Ամենայն Հայոց վեհապալա Հայրապետ
եպիսկոպոսական Պատէ՛ շնորհեց իւշ Գի-
նիկի (Ս. Յովհաննէ) Գեր. Վանժար,
գլխի անձնութիւն եւ բարեւոյ ծառայու-
թեանց յորին:

— Գումար Գեր. Տ. Կարկանդակ
հանայն Երազանց՝ որ ամէն տարի Ս.
Էփրեմի հեծարանին համար 30 ռուպլի
կը նուիրէ, վերջերս ծանր հիւանդութե-
նէ մը ապրիլիստիս առթիւ ինքնաբար-
բար զբաւոր խոստացեր է՝ այսուհետեւ
միշտէն ցմա՛ն 60 ռուպլի նուիրել ամէն
տարի, և գումար մը գտակել, որպէս զի
նորա տնտեսը յետ փախանան իւր
միշտ տնտես ինչպէս տարեկան նպատու-
րաց յայտնել, խոստացաւ է՝ մահուան
նից յետոյ իւր հարստ մատենադարան
պէ նուիրել Մայր Աթոռոյ:

— Ա. Էփրեմի Սինոդն խնամալով որ
Աթոռոյն առաջին կարգի վաճառական
Մարգար Յարութիւնեան փառանք, ա-
ռանց հոգեւոր իշխանութեան թոյլտու-
թեան Գործադրող զիւրի մէջ պատ-
նած է իւր այլի անտարք հետ, որոյ
որդւոյ կ'ընդհանրեց եղած էր, — անվար
հրատարակել և նորա այս ամուսնու-
թեան, և Տիգրիսի Կարկանդակ Տ. Ներսիս
քահանայի իրեն մանակից այս ապրի-
նեկեան պատերէ Է՝ հոգեւոր անտի
անդամակցութեան խառն զոյնով, եւ
ուրիշ քանի մը քահանայներ՝ գրամական

տուգանքի եւ քահանայադործութեան
գործարանի գաղապարներ է: (Փառ՛ւ)

Մայրաքաղաքին հայ վաճառականաց
բարձր դասն համակիր հիւրընկալութիւն
մը կ'ընծայէ: Պ. Աղեքսանդր Մանգալեան-
ցին, երէկ, Պ. Մանգալեանց հրաւիրուած
էր ի Մեծ կղզի, Մեծ. Կիւմարիկոսան
տեղաց ամառանոցն ուր միջօրեայ և երե-
կային սեղաններ տրուեցան ի պատիւ Նո-
րա, Բաղմաթիւ պատուաւոր ազգայինք
ներկայ գտնուեցան այս սեղաններուն:

Ն. Ե. Ա. Ա. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

Երէկ, Բերայի մէջ տեղի ունեցաւ
Մեծ. Գումարիկ վեհապետի շնորհագրեան
նշանադրութիւնն ընդ Ան. օրհորդ Ազ-
նիս Գումարիկեանին, գումար Գաթու-
կեանց հանգուցեալ Նաղարթ Էփրե-
տի, ի ներկայութեան երկուց կողմանց
ազգականաց եւ բարեկամաց:

ՆԵՐԿԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԻՃԱՆԻ ԿՈՄԻՏԵ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏԻՃԱՆԻ

Հէքքեարի գաւառին կառավարիչ
անուանեցաւ Էնվեր Էփենտի, Մէք-
թուպի վանայ նախնային:

Վանայ մէքթուպի անուանեցաւ
Հասան Էփենտի, գեր-տնօրէն
թիւղակցութեանց գիւանի նորն նա-
խնային:

Բ. Դրան Կայս. գիւանատան Պէյ-
իկիկի երկրորդ օգնական անուանե-
ցաւ նորն գիւանատան պաշտօնակա-
րէն Միւսինք իսմէթի պէյի, որուն այս
առթիւ Սանիէ Միւսինքի մատի-
նան տրուեցաւ:

Բ. Դրան Կայս. գիւանի առաջին
քարտուգարի օգնական անուանեցաւ
նորն գիւանատան առաջին տնտեսա-
կալ իսմէթի պէյի, որուն յաջորդեց
օգնականը՝ Րիւսի Էփենտի Սանիէ
երկրորդ աստիճանով:

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուե-
ցաւ Տէֆթէրիսէնի պիտոյից Տիւրքի
առաջին քարտուգար Էմին Էփենտի
եւ Բ. Դրան արարութեան պաշտօն-
եանքին Էմին պէյի:

Սանիէ Միւսինքի աստիճան
Մանսուրի նախնային հեռագրա-
կան տնօրէն Նիպոլի Էփենտի, եւ գի-
ւանատան հանգուցեալ թոյնի օրն
տնօրէն անգղա՝ Բեւաթի պէյի:

Սանիէ երկրորդ աստիճան՝ Բ.
Դրան թարգմանութեանց սենեկի քար-
տուգարներն Պաղը պէյի, Նիքարդ
գաւառականի գայմազա՝ Տէֆթի Պէ-
քի Էփենտի, Կայս. անձնական Գան-
ձու նախարարութեան պաշտօնեանե-
րէն Րէֆիկ եւ Հիւսէյին Էփենտիներն
ընդ, Կիւարս կղզւոյ երեւելիներն
Ապտուլլահ նաւերի Էփենտի, Իտա-
րէի Մախսուսէի վարչական փողովոր
անգղա՝ Էմին պէյի եւ Րէֆիկ քոմի-
սիոն քարտուգար Ապտուլլահ պէյի:

Սանիէ աստիճան՝ Գարեբրդի ե-
րեւելիներն Չոթէիկլատէ Աճմէտ
պէյի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատ-
նուցան տրուեցաւ հեծեկազարաց Յէ-
րիկ Հոյէր փայտի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ սպայա-
կան սպայ և ռուս լեռնի թարգ-
մանիչ հեծեկազարաց լեռնապետ Աղիւր
պէյի եւ Ֆիւրիսի երեւելիներն
Իզէթի փայտի:

Երրորդ կարգի Շէֆապաթ՝ Մաի-
իկ կարտուցան գիւանին տնօրէնի
օգնական Մուսթաֆա պէյի կնոջ:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Եան-
եան հեռագրական ու թիւղակցարա-
կան կայարանի տնօրէն Աճմէտ Յէթ-
հի Էփենտի:

Այլ եւ այլ կարգի պատուանդանք
Վե՛ճ. Սուլթանի հրացանակիրներու
սպայից եւ եմթապայից ունաց:

Ի. Բ. ԳՈՒՐՆ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Բեւաթի
փայտ շարաթ օրու առաւ Կայս. պաշտ
գնաց և Վե՛ճ. Սուլթանի ինչ ինչ հը-
րամաններն ստանալի յետոյ Բ. Գումար
գարնաւ:

Նորն պահուսն աստիճանական ու ա-
մերկան Գեապանք և պուլիարական
գործակալաւոր Բ. Գումար գնացած ըլ-
լալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոն յա-
ջորդարար տեսակցեցաւ անոց հետ:

— Նախարարաց խորհուրդին երէկ
իւր ասիորական նիստը կազմեց ի Բ.
Գումար և գրադեցաւ կարեւոր խնդիր-
ներով:

Ապարապետ Ալի Սաիկ փայտ իւր
պաշտօնատան մէջ կարեւոր խնդիրնե-
րով զբաղած ըլլալով, ներկայ չլիցաւ
գտնուիլ Նախարարաց խորհուրդին:

— Նախարարաց խորհուրդին յետոյ
Բարձր. Մեծ-Եպարքոն և Արապիկ
գործող Վանժ. Նախարար խորհը-
գակցեցան ինչ ինչ խնդրող փայ:

ՊՐՈՒՍՏԻ ԿՈՄԻՏԵ

Մուսթէ Կիւմարիկ Պրուսայի կու-
սակալ Մահմուտ ձեռնադրուին փայտ
արձակուրդով մայրաքաղաքս պիտի
գայ:

ՌՍԾ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻՆԷՐ

Այս գիւրի Ժամ Ե. Ին հրեւեհ ծա-
ղեցաւ ի Պաշտ. Նաւամատուցէն քիչ
հեռաւորութեամբ վեր հրեալ հնամա-
նաւոր իւր խանութին, և հովին աստ-
կութեան արժանութիւնով ու ծաւալե-
լով, միւսիւր դարձուց 140 ուսն և խա-
նութ, մեծաւ մասամբ փայտաշէն ու
հին շէնքեր, Հրեկեալ շէնքեր գրե-
թէ ամենքն ալ հնչելի կը պատկանէին,
բաց ի հինգ վեց խանութներէ որոց
տեղերն ու վարձակալը հայ էին: Հա-
մած օգնութեան և մանաւանդ Տէր-
քանի առաւ Շուրին շնորհիւ կարելի
եղաւ Ժամ Գ. Ին կանցեւորել հրեւ-
ի ընթացքը, որ կրնար աւելի մեծ
ազեկոյց պատճառ ըլլալ, միւսիւր գոր-
ծելով Ոսկեղիւրի այդ բազմամարդ
գիւղը:

Հայոց եկեղեցին բանկու ժամ-
գի մէջ էր, և այդ պարագային մէջ
չըլլալ հայաբնակ թաղերն ալ արեւ-
ել ամբիպան վտանգին տակ կը
զտնուէին: Բարեբաղդարաւ, Պաշա-
տի ազգայինք, ու գիւստորաբար
թաղական խորհրդոյ անդամք՝ ի գը-
լուսն ունեւորով իրենց ժողովն Առե-
նապետը՝ մեծ անձնութիւններով ալ
խառնեցան և եկեղեցին ազատեցին
անոր հետ հայոց թաղերը: Մայր և
կիւրեղոյ չըջանք, որ ժամանակին
զրկուած էր, մեծապէս նպաստեց այս
ազատման գործին:

Հրեկեալ 140 շէնքեր՝ առաջա-
վաճառի երեք խանութներէ միայն ա-
պահովալըն ալ էին, ինչպէս նաեւ
մէկ քանի ամաց կայարանք:

ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՏՐԻՄՈՒՄ

Յունաց Պարտիքը արարանի խառն
փողովոր իւր յորիքաթիւր աւուր Նը-
ստին մէջ որդաւ է որ իւր անգամնե-
րէն երեքը՝ Սինոդի աստեպետ Է-
րէյիկ մետաղալորտը, Տիւրքաթի Է-
փենտի Ենիիսիսեան և Պ. Գաթու-
կեան Բ. Դրանիս պատրիարքին
քով երթան ի Մարտիկիւր և Ն. Ար-
քաղութեան հարցողին փողովոր որ-
չում օրն համաժողով կը խնդրէ որ
շարաթ օրը մեկնէր իրկուսն, նախա-
խաղա՛հ խառն փողովոր արտօնով
գումարեան, Եմէ Ե. Սրբազնութեան
առաջնական վիճակը չնրէ՛ն նմա այս
տեղափոխութիւնը, յանձնախումբը
խնդրած է որ խառն փողովոր նախա-
գահութիւնը թողու իրէյիկ մետաղ-
ալորտին: (Մաշգու)

ՌՈՒՍՏԱՆ ԴԵՍՏԱՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով
իւր կնոջ եւ որդւոյ հետ ուղեւոր
գիւրի մեկնեցաւ Պէյիլի քաղաքէն Էնթ-
իլ գործատուով, Պ. և Տիգրիս Նէլի-
տով Օսմանի ճամբով Ռիզուպի
կուղեւորին:

Երեկ, Ռուսոյ կայսրուհին տո-
նախմբութիւնն ըլլալով, Պէյիլիքտէ-
րէի դեսպանական մատան մէջ գո-
հաբանական արթթիքներ մատուցուե-
ցան:

ՇԻՐԻԹԻ ՆՈՐ ՇՈՒԿԵՆԻՍԻ

Կայս. հրամանաւ՝ Շիրէթի խո-
րիկի 37 իւր նոր չոգնեալ անուշը
իւնա՛ն դրուած է:

Այս չոգնեալ երեկ գէպ ի վերին
վառիտ պտուղ մը կատարեց փորձի
համար, Երեւանին մէջ կը գտնուէին
Կայս. անձնական Գանձու և Երմա-
կան նախարար Վանժ. Յակոբ փայտ,
Առեւտրական ու Հանրապետ յիւնու-
թեան Կատարիկ Վանժ. Բարիկ փա-
յա, Գումարին նախարար Վանժ. Ռիզու-
փայտ, ընկերութեան տնօրէն Հիւ-
սէյին խոյի Էփենտի և այլք, Երեւ-
նային մէջ չըգը հացիկերով մը տըր-
ուեցաւ ներկայից:

Իւնա՛ն չոգնեալն այսօր սկսեալ
երթեւեկութիւններ պիտի կատարէ
վառիտի մէջ:

ՀԱՅԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց Չաւուշի, ձե-
ռնչաւ իշխանութիւնն հրահանգ ուղ-
ղած է ամեն կողմ թէ՛ բացարձակա-
պէս ազդեկութեան ըլլալով առանց կայս.
կառավարութիւնէն պաշտօնական ար-
տօնութիւն անուրն հանգանակու-
թիւններ կատարել ինչ անհրաժեշտ
ալ ըլլալ, պէտք է ուղարկուի ըն-
նի այդ արդեւքին պահպանման:

ԴԱՏԱՎՈՐ ԲԵՆՈՒԹԻՒՆ

Բաղէի գաւառական թերթին մէջ
կը կարդանք թէ նախնային կողմը
նիւ առնին ընդհանուր դատախազ
Սանիէ Էփենտի կուսակալին հրաժա-
նա՛ւ: Մուշ գնացած է տեղոյն դատա-
րանի պաշտօնէից արարքը քննելու և
ինչ ինչ գործեր կարգադրելու համար:

ԴԱՏԱՎՈՐ ԲԵՆՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. ծխախոտի Րէֆիկ վարչական
խորհուրդն 1889—90 տարեշրջանին
համար տաններէ քիչանք չափարժեք
որոշեց է:

ԹԱՐԱՊԵՍ

Դրամանքը իւրմը մը 7000 ոսկի-
ւոյ գնած է Թարապետի ծովախորշին
մէջ գտնուած կայաւած մը որուն վը-

րայ մեծ պանդոկ մը պիտի կառու-
ցուի: Օսմ. կայս. Պաշտ. մանակից
է այս գործին:

ԱՆՑԱԳԻՐԲ

Ստիկանութեան նախարար Նա-
ղաթ պէյ ճրամաւած է ուղարկու-
թեամբ հրանդի տարր երկիրներէ մայ-
րաքաղաքս եկող տարազգեաց ան-
ցաղերն և իրենց տեղերը վերադար-
ձնել այն տարազգի ուղևորներն, ո-
րոց անցաղիք, ըստ օրինի, Վա-
ղաթ լին օսմ: Հիւպատոսաց կողմէ,
Այս անօրինութիւն եղած է արդիւր-
նա համար կարգ մը դատարկարու-
նելու ի Թուրքիա մուտքը:

ՈՍՏԱՎԱՆԱՆ ԿԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ստիկանութեան նախարար ծա-
նոյց տնտիկանութեան բոլոր պաշտ-
նէից՝ թէ գիւրները մայրաքաղաքս
փողովորութեան մէջ պատուել պաշտոն ու-
նեցող չըլլան պահանջներն ինչպէս նաեւ
գիւրեալաճք պատանախառն պիտի
մնան եթէ թերման իրենց պաշտոնն
մէջ եւ յառաջ երեւած ու եւ արդա-
րացուցիչ պատճառանք անընդ պիտի
մնան:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՆԱՆ ՎԻՃԱԿ

Հինացի կուսակալութիւնն եկած
հեռագրոյ մը վրայ՝ թէ Միւսայի մէջ
հետախուս երեւան եղած է, Կայս. Ի-
րաւոյ մը հրամայած է որ ներքին
գործը նախարար Վանժ. Միւսայի փա-
ղի յայտ նախագահութեամբ յանձնա-
րով մը կազմուի: Ըստ այսմ, յանձնա-
փողին նախընթաց օր ի նիստ գումար-
եղով, խորհրդակցութիւններ կատա-
րած և որոշած է ծանուցանել որոց
որ անկ է, մարդկան եւ առողջա-
պահական միջոցներ ձեռք առնուի, որ-
պէտի արդիւրի այդ ախտի ճարա-
կու՛մը:

Կայս. պաշտօնաւ առաջին քարտու-
գարն յատուկ պաշտօնաւորով մը Մեծ-
եպարքոնի հարցողած է Կայս. տղն
Իրաւին, որ միանգամայն կը գիժ-
է այդ յանձնաժողով պաշտօնը, Եմէ
նախնային պարտի ամեն առող-
ջապահական միջոցներ ձեռք առ-
նուի այդ ախտի ճարակուսն արդիւր-
նա համար, փառքով մարքի Գաթու-
փայտի, Պէլիքիւր, Օրթիքիւրի ձո-
րերն ու այդ կարգի տեղեր. մաքրել
միջիւրններ, խանելու, բարեկարգելու
և այլ համանման վարկեր կոյնաց-
նելու և ճեմիներու մէջ միշտ առատ
լուր և ձեւարմ կը լինին: Ենթիւ որ
պէս զի խանելու, օթիներու և պան-
դիստոյ յատուկ սենեակներու մէջ
բազմաթիւ մարդիկ չ'պառնին, այդ
կարգի տեղերու մէջ աղբիւններ եր-
կար առնին չ'մնան և օրն երկու երեք
անգամ ծովը նետուին հոսանքներու
մէջ: Գործողներն և պարագայ գետին-
ներու մէջ դիակներ և այլ գարշաշուտ
նիւթեր չ'գտնուին: արգելու տ

